

F. t. beslutn. om sunde fødevarerpriser

Fedmeepidemien er over os – en indsats er påkrævet

Som i mange andre dele af verden er også Danmark ramt af en stigning i antallet af personer, der lider af fedme og overvægt. 2,2 millioner danskere er overvægtige, mens 350.000 danskere kan karakteriseres som fede (defineret som med et bodymassindex på over 30).

Problemet er stigende: Antallet af fede og overvægtige i Danmark er steget med 75 pct. i løbet af de sidste 13 år og særlig blandt børn og unge.

Forekomsten af fedme er størst i de laveste socialklasser, idet forekomsten er tre-fire gange større hos folk med kort uddannelse end hos dem med længere uddannelser.

Samme tendens afspejler sig i kostvanerne, således at personer med længere uddannelser har sundere

kostvaner end personer med kortere uddannelser både i forhold til kostens fedtindhold og indhold af frugt og grønt (jf. »ATV-rapporten«).

Fedmeudviklingen er stærkt skadelig, både fordi ernæringsrelaterede sygdomme beslaglægger store økonomiske ressourcer i sundhedsvæsenet, og fordi overvægt og fedme får store sociale og sundhedsmæssige omkostninger for den enkelte.

Ifølge WHO er dårlige kost- og motionsvaner mindst lige så store risikofaktorer for dårligt helbred og tidlig død som tobaksrygning. Overvægt og fedme er en risikofaktor for en lang række folkesygdomme såsom hjerte-kar-sygdomme, flere kræfttyper, type 2-diabetes og en række fysiske problemer som slidgigt og infertilitet. Igen er problemet størst i de laveste socialgrupper (samme kilde).

Provenuvirkninger

Med de forudsætninger, der fremgår af nedenstående, vil provenuvirkningen af forslaget blive som følger:

	Mio. kr.
Lavere moms på frugt og grønt	- 2.500
Tilskud til økologiske fødevarer	- 400
Fedtafgift	4.100
Sukkerafgift	600
Sodavandsafgift	300
I alt	2.100

Der forventes altså et overskydende provenu på ca. 2,1 mia. kr. Forslagsstillerne har forsøgt at udvikle en provenuneutral model, men der er vanskeligheder med at opnå den ønskede effekt i en sådan model – bl.a. fordi momsen på frugt og grønt ikke kan sættes længere ned end til 5 pct.

I stedet for foreslås det at bruge provenuet til at hæve børnefamilieydelsen og personfradraget, jf. nedenfor.

Forslaget vil herudover give provenu i form af betydelige besparelser på sundhedsvæsenet. Det vil dog først ske efter et antal år.

Forslagsstillerne mener, at det ikke er ansvarligt på forhånd at uddele disse besparelser som ekstra skattelettelser, og slet ikke, fordi der fremover vil være behov for at give den offentlige service, ikke mindst på sundhedsområdet, et løft langt ud over det, som regeringen har lagt op til i sin 2015-plan. Det kræver finansiering, og forslagsstillerne mener, at besparelserne som følge af sunde fødevarerpriser skal være en del af denne finansiering.

Ad lavere moms på frugt og grønt

Sundhedsekspertter kan være uenige om mange ting, men der synes at være enighed om, at vi spiser alt for lidt frugt og grønt, som har mange positive ernæringsmæssige egenskaber.

Det foreslås derfor at nedsætte momsen på frisk frugt og grønt til 5 pct. Den lave moms skal også gælde frosne produkter af frugt og grønt, hvis der højst er tilsat en bagatel af andre fødevarer, f.eks. krydderier.

En moms på 5 pct. svarer til en prisnedsættelse på 16 pct. Et æble til 2 kr. vil falde til ca. 1,68 kr. Det vil føre øge salget af frugt og grønt med i størrelsesordenen 16 pct. (baseret på en antagelse om en prisfølsomhed – kaldet priselasticitet – på 1, hvilket stemmer godt overens med f.eks. ATV-rapporten). Med den forøgelse vil der være et provenutab på ca. 2,5 mia. kr.

Der kan argumenteres for, at en endnu større prisnedsættelse ville være ønskelig. Men EU's momsregler tillader ikke en lavere momssats end 5 pct., og i alle tilfælde kan momsen ikke blive lavere end 0 pct.